

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/22/2024
Identifikačné číslo spisu:	6618204952
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6618204952.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobcu KREMPOS, spol. s r.o., so sídlom Masarykova 30, Lučenec, IČO: 31 617 212, zastúpený JUDr. Ondrej Szilágyi, advokát, so sídlom Dr. Vödu 2, Lučenec, proti žalovanému Pôdohospodárska platobná agentúra, so sídlom Hraničná 12, Bratislava, IČO: 30 794 323, o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B2-25Cb/21/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. decembra 2023 č. k. 4Cob/32/2022-384, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a .
- II. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. júna 2021 č. k. 25Cb/21/2019-315 rozhodol, že žalobu zamieta a žalovanému priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 8. novembra 2018 domáhal určenia, že odstúpenie od Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 064BB070034 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným 17. augusta 2016, urobené listom z 15. januára 2018, je neplatné a Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 064BB070034 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným 17. augusta 2016 naďalej trvá. Žalobca a žalovaný mali 17. augusta 2016 uzatvoriť Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 064BB070034 (ďalej len „Zmluva o poskytnutí NFP“), ktorej účelom bolo spolufinancovanie schváleného projektu žalobcu, a to Rekreačno-športových objektov pre agroturistické zariadenia, Lučenec. Žalovaný sa podľa čl. 4 bod 4.1 zaviazal poskytnúť žalobcovi nenávratný finančný príspevok v sume 760 573,80 eura, k finančnému plneniu zo strany žalovaného ale neprišlo. Žalobcovi bolo 26. januára 2018 doručené od žalovaného Odstúpenie od Zmluvy o poskytnutí NFP s odôvodnením, že v zmysle čl. 7.13 Zmluvy o poskytnutí NFP bol prijímateľ povinný predložiť poskytovateľovi v lehote do 31. decembra 2016 doklady z obstarania služieb, tovarov a stavebných prác potrebných na realizáciu aktivít projektu vrátane zmluvy s dodávateľom, právoplatné stavebné povolenie a doklad preukazujúci

vlastnícky, resp. iný právny vzťah oprávňujúci prijímateľa užívať predmet projektu alebo doklad k pozemkom, na ktorých je plánovaná investícia. Podľa čl. 7.14 Zmluvy o poskytnutí NFP sa nesplnenie povinností prijímateľa uvedených v tomto článku považuje za porušenie Zmluvy o poskytnutí NFP podstatným spôsobom. Zo strany žalobcu neboli uvedené doklady doručené v lehote do 31. decembra 2016. Žalobca bol dňa 23. januára 2017 v súlade s § 345 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“) výzvou na doplnenie dokladov vyzvaný na ich doručenie, pričom osobitne bol vyzvaný na doručenie právoplatného stavebného povolenia a dokladu preukazujúceho vlastnícky, resp. iný právny vzťah oprávňujúci prijímateľa užívať predmet projektu alebo doklad k pozemkom, na ktorých je plánovaná investícia v lehote 5 pracovných dní. Žalobca bol vo výzve upozornený, že v prípade nepredloženia požadovaných dokladov v stanovenom termíne, žalovaný pristúpi k odstúpeniu od Zmluvy o poskytnutí NFP. Žalobca dňa 1. februára 2017 doručil žalovanému v stanovenej lehote požadované doklady okrem stavebného povolenia na objekt „SO 02 Plážové ihrisko“, pričom nepredloženie tohto stavebného povolenia považoval žalovaný za podstatné porušenie Zmluvy o poskytnutí NFP pri uplatnení čl. 17 ods. 5 písm. xv) Všeobecných zmluvných podmienok, na základe čoho žalovaný odstúpil od Zmluvy o poskytnutí NFP. Žalobca s týmto odstúpením od Zmluvy o poskytnutí NFP nesúhlasí a považuje ho za neplatný právny úkon, pretože nedošlo k podstatnému porušeniu Zmluvy o poskytnutí NFP a ani k zmene cieľa projektu. Je pravdou, že nepredložil žalovanému stavebné povolenie na objekt „SO 02 Plážové volejbalové ihrisko“, avšak na objekty „SO 01 Vonkajší bazén“ a „SO 03 Viacúčelové ihrisko“ boli stavebné povolenia predložené. K vydaniu stavebného povolenia na objekt „SO 02 Plážové volejbalové ihrisko“ neprišlo z dôvodov nie na strane žalobcu, ktorý vykonal potrebné kroky k tomu, aby získal predmetné stavebné povolenie. Dňa 12. septembra 2016 bola podaná zo strany žalobcu na Mestský úrad Lučenec žiadosť o stavebné povolenie na „SO 02“, Mesto Lučenec vydalo Stanovisko zo 7. novembra 2016, v zmysle ktorého sa objekt „SO 02 Plážové volejbalové ihrisko“ nachádza na území, ktoré v Územnom pláne mesta Lučenec (ďalej len „ÚPN“) nie je navrhované na urbanistické využitie. Keďže umiestnenie tohto objektu bolo v rozpore so záväznou časťou schváleného ÚPN, stavba SO 02 sa nepovoľovala v stavebnom konaní v rámci stavby „Rekreačno-sportové objekty pre agroturistické zariadenie, Lučenec“. Do 31. decembra 2016 nebolo možné zabezpečiť zmenu ÚPN. Z uvedeného dôvodu bol žalobca nútený upustiť od výstavby objektu „SO 02 Plážové volejbalové ihrisko“. Žalovaný zaslal prostredníctvom emailovej komunikácie 3. februára 2017 a 20. februára 2017 žalobcovi výzvy na objasnenie nedostatkov. Žalobca spolu s odpoveďou na výzvu zaslal žalovanému aj Žiadosť o významnejšiu zmenu projektu z 9. februára 2017, na základe ktorej ho požiadal o zmenu v projekte, a to namiesto „SO 02 Plážové ihrisko“ žiadal o schválenie zmeny na vybudovanie „detského bazéna“ s tým, že výška schválených oprávnených výdavkov by ostala nezmenená. Žalobcovi nebola doručená odpoveď na túto žiadosť v lehote do 60 pracovných dní, preto podal novú Žiadosť o významnejšiu zmenu z 27. apríla 2017 odoslanú poštou dňa 12. mája 2017, v ktorej požiadal žalovaného o zníženie oprávnených výdavkov v súvislosti s „SO 02 Plážové ihrisko“ o 6,18 % z celkových schválených oprávnených výdavkov. Žalobcovi nebola doručená žiadna odpoveď. Žalobca ďalej poukázal na § 345 ods. 1 OBZ a na skutočnosť, že dňa 20. februára 2017 mu bola doručená posledná výzva zo strany žalovaného, na ktorú reagoval a zároveň požiadal žalovaného o významnú zmenu projektu, teda už v tom čase mal žalovaný vedomosť o tom, že predmetné stavebné povolenie mu nebude doručené. Pokiaľ mal žalovaný za to, že prišlo k podstatnému porušeniu zmluvy, bol povinný túto skutočnosť bez zbytočného odkladu oznámiť žalobcovi a odstúpiť od zmluvy. Odstúpenie od zmluvy bolo žalobcovi doručené až 26. januára 2018. Žalobca poukázal aj na § 352 ods. 2 OBZ a na skutočnosť, že v tejto časti jeho záväzok zanikol, pretože sa riadne usiloval o získanie úradného povolenia, konkrétne stavebného povolenia, avšak bezúspešne, teda vo zvyšnej časti nebol dôvod na odstúpenie od zmluvy.

1.2. Súd prvej inštancie na pojednávaní uskutočnenom dňa 22. júna 2021 pripustil zmenu žaloby spočívajúcu v určení, že práva a povinnosti účastníkov podľa Zmluvy o NFP č. 064BB070034 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 17. augusta 2016 trvajú.

1.3. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že základným procesným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak vyriešenie určitej právnej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre

zamietnutie žaloby. Podľa súdu prvej inštancie žalobca v rozhodovanej veci nepreukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na určení trvania práv a povinností z predmetnej zmluvy. Rozhodnutie súdu určujúce, že tieto práva a povinnosti trvajú, nemôže byť spôsobilé zlepšiť právne postavenie žalobcu. Otázku trvania práv a povinností z uzavretej zmluvy je možné posúdiť ako prejudiciálnu otázku, rovnako tak ako neplatnosť odstúpenia od zmluvy, ktorej určenia sa pôvodne žalobca domáhal. Ak by žalovaný dobrovoľne nesplnil záväzky vyplývajúce z predmetnej zmluvy, žalobca by sa musel domáhať splnenia týchto záväzkov žalobou o splnenie povinnosti v zmysle § 137 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žalobca mal podať žalobu o zaplatenie konkrétnej sumy predstavujúcej nenávratný finančný príspevok. Neplatnosť odstúpenia a trvanie práv a povinností by sa riešila ako prejudiciálna otázka. Určovací žaloba by mala byť spôsobilá predísť prípadným ďalším žalobám. Súd prvej inštancie poukázal na rozhodovaciu prax, a to R 17/1972, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Cdo/49/2003, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/112/2004 a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1MCdo/7/2004. Dokazovanie výsluchom žalobcu súd prvej inštancie označil za nadbytočný vzhľadom na nepreukázanie naliehavého právneho záujmu a súčasne žalobca sa v konaní vyjadril písomnými podaniami a prostredníctvom prednesu právneho zástupcu.

1.4. Žalovaný mal v konaní plný úspech, preto mu súd prvej inštancie priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. decembra 2023 č. k. 4Cob/32/2022-384 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nepriznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku poukázal na § 387 ods. 2 CSP a stotožnil sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že žalobca sa pôvodne žalobou domáhal určenia, že odstúpenie od Zmluvy o poskytnutí NFP uskutočnené listom dňa 15. januára 2018, je neplatné a Zmluva o poskytnutí NFP naďalej trvá, pričom súd prvej inštancie na pojednávaní 22. júna 2021 pripustil zmenu žaloby spočívajúcu v určení, že práva a povinnosti účastníkov podľa Zmluvy o poskytnutí NFP trvajú. Pokiaľ by sa žalobca naďalej domáhal určenia neplatnosti odstúpenia od zmluvy, takáto žaloba by musela byť zamietnutá, pretože jej prípustnosť nevyplýva z osobitného predpisu, tak ako to predpokladá § 137 písm. d) CSP. Vzhľadom na pripustenie zmeny žaloby súd skúmal, či na strane žalobcu je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, a to v súlade s § 137 písm. c) CSP. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Z doktríny preventívneho charakteru určovacej žaloby vyplýva, že naliehavý právny záujem absentuje tam, kde má žalobca možnosť žalovať na splnenie povinnosti. Je to tak v prípadoch, kedy tvrdené právo už nie je v štádiu neistoty alebo ohrozenia, ale kedy už došlo k jeho porušeniu. Žalobca v zásade nemá naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, ak už k porušeniu práva došlo. Ochranu už porušeného práva na plnenie môže dosiahnuť žalobou na plnenie. Žalobný nárok na plnenie konzumuje aj určovací žalobný nárok. Odvolací súd preto zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal naliehavý právny záujem na určení trvania práv a povinností účastníkov podľa Zmluvy o poskytnutí NFP. Rozhodnutie súdu určujúce, že tieto práva a povinnosti trvajú, nemôže byť spôsobilé zlepšiť právne postavenie žalobcu. Otázku trvania práv a povinností zo zmluvy je možné posúdiť ako prejudiciálnu otázku, rovnako ako neplatnosť odstúpenia od zmluvy. V danom prípade určovací žaloba žalobcu nie je správnym a účinne zvoleným procesným nástrojom ochrany tvrdeného žalobcovho práva. Žalobcom požadovaným určením trvania práv a povinností z predmetnej zmluvy by sa s konečnou platnosťou neodstránila spornosť práva, nepredišlo by sa ďalším sporom a takéto rozhodnutie by nevytvorilo v právnom vzťahu žalobcu a žalovaného pevný právny základ pre realizáciu práv do tej miery, že by sa tým účinne predišlo žalobe o plnenie.

2.2. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa zamietnutia návrhu žalobcu na doplnenie dokazovania výsluchom žalobcu, odvolací súd poukázal na to, že súd podľa § 185 ods. 1 CSP rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, preto nemusí vykonať všetky navrhované dôkazy. Súd prvej inštancie zároveň

zrozumiteľne v odôvodnení rozsudku vysvetlil, prečo nevykonával navrhnutý výsluch žalobcu k tvrdeniam protistrany. Žalobca v odvolaní ani neuviedol z akých dôvodov mal byť navrhovaný výsluch žalobcu potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností a spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Dovolaciemu súdu navrhuje, aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátil Mestskému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

3.1. Žalobca dovolací dôvod definuje vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu vidí v jednostrannom osvojení si argumentácie žalovaného bez toho, aby bol žalovaný povinný niečo dokazovať a v neprihliadnutí na tvrdenia a dôkazy predložené žalobcom. Žalobca navrhol doplniť dokazovanie o svoj výsluch k tvrdeniam protistrany, súd tento návrh zamietol ako nadbytočný v dôsledku nepreukázania naliehavého právneho záujmu. Súd prvej inštancie tento dôkaz nevykonával bez ďalšieho odôvodnenia, a to aj napriek tomu, že mohol byť vykonaný priamo na pojednávaní bez potreby ďalšieho odročenia pojednávania. Nevykonaním navrhovaného dôkazu a nezaobráním sa materiálnym predmetom sporu súd prvej inštancie znemožnil realizáciu procesných oprávnení žalobcu ako strany sporu a zasiahol do práva na spravodlivý proces a porušil princíp rovnosti strán.

3.2. Podľa žalobcu je na požadovanom určení daný naliehavý právny záujem žalobcu, keďže existuje stav právnej neistoty, ktorý sa vyhovením žalobe odstráni. V prípade určenia, že práva a povinnosti účastníkov podľa zmluvy trvajú, bude Zmluva o poskytnutí NFP naďalej v platnosti. Žalobcovi zároveň vznikne nárok na nenávratný finančný príspevok, ktorého výška k dnešnému dňu nie je známa, a to za realizáciu projektu. Právny stav žalobcu sa takýmto rozhodnutím súdu zmení, pretože mu vznikne uvedený nárok a žalobca môže postupovať v zmysle čl. 4.7 Zmluvy o poskytnutí NFP. Vo všetkých dokumentoch súvisiacich s možným poskytnutím nenávratného príspevku je uvedená len maximálna výška schváleného nenávratného finančného príspevku, nikde nie je uvedená reálna suma, ktorá by žalobcovi prináležala, pokiaľ by neprišlo k odstúpeniu od zmluvy. Žalobca preto nemohol podať žalobu na splnenie povinnosti, keďže nemal a ani v súčasnosti nemá vedomosť aká výška nenávratného príspevku by mu prislúchala. Dovolateľ poukázal na rozsudok najvyššieho súdu zo 6. decembra 2012 sp. zn. 5Cdo/31/2011, podľa ktorého pokiaľ určovacia žaloba vytvára pevný základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná i iná žaloba. Ak by bola Zmluva o poskytnutí NFP naďalej účinná, žalovaný by musel v prvom rade určiť aká výška nenávratného príspevku prislúcha žalobcovi, a to obhliadkou na mieste samom, rozhodnutím o žiadostiach, ktoré boli podané zo strany žalobcu v súvislosti so zmenou projektu, na ktoré žalovaný nereagoval a až následne by bolo možné určiť konkrétnu výšku nenávratného príspevku. Žalobca preto nemohol uplatniť žalobu na splnenie povinnosti. Výška nenávratného príspevku je na zvážení žalovaného.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana sporu, zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

6. Žalobca v dovolaní namieta procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu vidí dovolateľ v jednostrannom osvojení si argumentácie protistrany, nevykonaní navrhovaného dokazovania, nesprávnom vyhodnotení naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a v nevysporiadaní sa s predmetom sporu vzhľadom na prijatý záver o absencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstata dovolateľovej argumentácie spočíva v nesúhlase so záverom odvolacieho súdu o nedostatku

naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, čo predstavuje predpoklad pre úspech žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP. Z dôvodu konštatovaného nedostatku naliehavého právneho záujmu bola žaloba súdom prvej inštancie zamietnutá a odvolací súd sa s právnym názorom súdu prvej inštancie stotožnil a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

9. Z obsahu odôvodnení súdov nižšej inštancie (odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu je potrebné posudzovať spoločne, pretože tvoria jeden celok, porovnaj II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) pritom vyplýva, že súdy sa tejto podstatnej otázke venovali dostatočne a zrozumiteľne odôvodnili, prečo dospeli k záveru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení (ods. 7. až 14. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a ods. 14. až 16. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Poskytnuté odôvodnenie je založené na logických právnych úvahách a na rozhodovacej praxi súdov, ktorá už bol v predmetnej otázke ustálená. Z pohľadu poskytnutia odpovedí dovolaťovi a náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu preto nemožno dospieť k záveru, že by prišlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

10. Najvyšší súd ale poukazuje na skutočnosť, že nesprávne posúdenie otázky naliehavého právneho záujmu v zmysle, že tento nie je daný, znamená vo svojich dôsledkoch odopretie súdnej ochrany a teda popretie samej podstaty základného práva na súdnu ochranu. Vyplýva to zo skutočnosti, že súd rozhodne o žalobe bez skúmania jej podstaty (II. ÚS 137/2008). Je preto namieste zaoberať sa nielen poskytnutým odôvodnením, ale aj jeho správnosťou pri aplikácii na zistené skutkové okolnosti, avšak bez prehodnocovania ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúcej sa právnej otázky predpokladov naliehavého právneho záujmu pri určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP, keďže dovolaťel nenamieta nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

11. Najvyšší súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej: „naliehavý právny záujem na určovacej žalobe nie je daný vtedy, ak by požadované určenie viedlo len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Tu ide predovšetkým o prípady, kedy sa žalobca domáha žalobou určenia neplatnosti právneho úkonu s tým, aby následne mohol žalobca podať žalobu na plnenie (napr. žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo žalobu na náhradu škody), alebo inú určovaciu žalobu (napr. žalobu o určenie vlastníckeho práva). Určovacia žaloba je tak neprípustná vtedy, ak rozhodnutie o merite sporu by predstavovalo len rozhodnutie o predbežnej otázke podstatnej pre rozhodnutie iného (žalobcom následne iniciovaného) súdneho sporu (rozsudok najvyššieho súdu z 11. decembra 2019 sp. zn. 2ObdoV/11/2019).

12. Právny záujem na určení je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Ak však k porušeniu práva už došlo, a je teda možné žalovať na splnenie povinnosti, ktorá z porušenia práva vyplýva, nemá preventívna ochrana poskytovaná podľa ustanovenia § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov žiadny zmysel (R 17/1972).

13. V odbornej literatúre je vo vzťahu k určovacej žalobe spracovaná doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby, podľa ktorej má žalobca naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o existencii (neexistencii) predmetného práva. .. Ak spor vznikol z ohrozenia subjektívneho práva, uplatňuje sa právo na súdnu ochranu (v zásade) žalobou na určenie, či tu právo je alebo nie je. Ak spor vznikol z porušenia subjektívneho práva, uplatňuje sa právo na súdnu ochranu (v zásade) žalobou na plnenie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 545).

14. Žalobca v žalobe uviedol, že ostatné povinnosti zo Zmluvy o poskytnutí NFP si splnil, počas realizácie projektu sa spoliehal na to, že mu žalovaný uhradí finančné prostriedky v zodpovedajúcej výške a pokiaľ nedôjde k úhrade nenávratného finančného príspevku zo strany žalovaného vo výške, v

ktorej si žalobca splnil povinnosti zo Zmluvy o poskytnutí NFP, žalobca sa dostane do platobnej neschopnosti. Cieľom sledovaným žalobcom tak je dosiahnuť úhradu nenávratného finančného príspevku v súlade so Zmluvou o poskytnutí NFP, vzhľadom na to, že žalobca vybudoval viacúčelový bazén a viacúčelové ihrisko v zmysle projektu, teda projekt realizoval.

15. Najvyšší súd podporne poukazuje aj na § 25 ods. 2 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého právny nárok na poskytnutie príspevku vzniká nadobudnutím účinnosti zmluvy alebo nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, ak je prijímateľ a poskytovateľ tá istá osoba a poskytnutie príspevku je viazané na splnenie podmienok dohodnutých v zmluve. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ žalobca splnil podmienky uvedené v Zmluve o poskytnutí NFP, už účinnosťou Zmluvy o poskytnutí NFP mu vznikol nárok na poskytnutie nenávratného finančného príspevku, žalobca bol oprávnený doručiť žalovanému žiadosť o platbu v zmysle uzatvorenej Zmluvy o poskytnutí NFP a uplatňovať voči žalovanému peňažný nárok vo výške oprávnených výdavkov.

16. Z uvedených okolností je zrejmé, že merito podanej žaloby o určenie trvania práv a povinností zo Zmluvy o poskytnutí NFP predstavuje len predbežnú otázku, ktorá by mala byť riešená v konaní o splnenie peňažnej povinnosti v zmysle § 137 písm. a) CSP. Žalobcom požadované určenie nezamedzí ďalším sporom, neodstráni právnu neistotu žalobcu a nezabezpečí mu požadované peňažné plnenie. Žalobca už projekt realizoval a jeho cieľom je dosiahnuť vyplatenie nenávratného finančného príspevku od žalovaného.

17. Dovolacia argumentácia žalobcu, ktorou namieta nesprávny záver odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu je preto nedôvodná. Odvolací súd sa otázkou preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcu, ako predpokladu žaloby na určenie práva podľa § 137 písm. c) CSP riadne zaoberal, svoje závery vyčerpávajúco zdôvodnil a nie je možné dospieť k záveru o naplnení dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Dovolateľ ďalej namietal porušenie princípu rovnosti strán a nevykonanie dokazovania navrhovaného žalobcom. Najvyšší súd poukazuje vo vzťahu k princípu rovnosti strán na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci konania (osobitne strany civilného sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka (strany sporu), nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov (sporových strán) sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Táto ústavná zásada zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania. Aplikácia princípu rovnosti zbraní v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania, z čoho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné, a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane. Konajúci súd totiž popri rovnosti účastníkov konania, resp. sporových strán musí zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane (III. ÚS 402/08).

19. Dovolací súd rešpektujúc citované východiská neidentifikoval v procesnom postupe odvolacieho súdu a rovnako ani súdu prvej inštancie žiadne pochybenie, ktoré by malo za následok porušenie princípu rovnosti zbraní. Z obsahu súdneho spisu žiadnym spôsobom nevyplýva, že by žalobca v priebehu konania nemal procesnú možnosť predkladať relevantné tvrdenia a procesné návrhy a reagovať na tvrdenia protistrany. Dovolacia argumentácia žalobcu v tejto časti dovolania smeruje skôr k všeobecnej nespokojnosti so závermi rozhodnutia odvolacieho súdu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že súd venoval náležitú pozornosť tvrdeniam žalobcu a s týmito sa

dostatočne vysporiadal. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že ani dovolacia námietka porušenia princípu rovnosti zbraní nie je dôvodná.

20. Pokiaľ dovolateľ namieta aj nevykonanie ním navrhovaného dokazovania výsluchom žalobcu, najvyšší súd poukazuje na to, že skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práv na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (nález ústavného súdu z 30. septembra 2010 sp. zn. I. ÚS 350/08, publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 49/2010). Zároveň v súlade s § 185 ods. 1 CSP je súd oprávnený rozhodnúť, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná, za predpokladu, že svoju úvahu vedúcu k nevykonaniu navrhovaného dokazovania riadne odôvodní.

21. Najvyšší súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa s navrhovaným dôkazom zo strany žalobcu riadne vysporiadal v odseku 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde zrozumiteľne uviedol, že navrhovaný výsluch žalobcu je vzhľadom na záver o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nadbytočný. Odvolací súd sa v odseku 17. odôvodnenia rozsudku stotožnil s postupom súdu prvej inštancie a zároveň doplnil, že žalobca v odvolaní žiadnym spôsobom neuviedol, z akých dôvodov má byť navrhovaný výsluch žalobcu potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností a spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu žalobcu v konaní. Z uvedených dôvodov preto neprišlo ani v časti namietaného nedostatku v procese dokazovania k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

22. Vzhľadom na vyššie prijaté závery o nezistení dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

23. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.